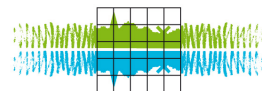

WINTER 2021

landschapsnieuws

Stichting Landschapsbeheer Gelderland

Stichting Landschapsbeheer Gelderland

Succesvolle actie voor vogelbosjes

Met de aanplant van speciale bosjes met vooral besdragende struiken en bomen helpen we allerlei vogels en andere dieren die in de herfst en winter bessen eten. Voor onze actie om deze vogelbosjes aan te planten is veel belangstelling.

Maar liefst 150 boeren, burgers en buitenlui gaan deze vogelbosjes aanplanten op overhoekjes: stukjes land die op dit moment braak liggen. Dat kan zijn in het buitengebied, maar ook in dorpen en steden liggen vaak stukjes grond braak, zoals bij een bedrijventerrein of sportveld. De soorten die in het bosje aangeplant worden, zijn vooral besdragende struiken als meidoorn, Gelderse roos, kornoelje, kardinaalsmuts, inheemse vogelkers en lijsterbes. Allerelei vogels als lijsters, merels, kramsvogels, koperwieken, roodborstjes, spreeuwen en mezen eten de bessen. Met dit streekeigen bosplantsoen maken we stukjes natuur die een waardevolle bijdrage leveren aan de versterking van de biodiversiteit en het vastleggen van CO₂. Een adviseur van SLG heeft het assortiment samengesteld voor de deelnemer zodat het passend is in het landschap. Deelnemers betaalden een kleine eigen bijdrage voor de bomen dankzij de steun van de Nationale Postcode Loterij. Binnenkort is de uitdeeldag aan de deelnemers uit de regio Veluwe. De actie is ook georganiseerd in de regio Achterhoek en in het Rivierengebied. De uitdeeldagen van deze vogelbosjes vinden volgend jaar plaats in januari en februari.

Vogelbosjes is een actie van het landelijke project Plan Boom, dat in Gelderland wordt georganiseerd door Natuur en Milieu Gelderland en SLG. In de komende jaren dragen wij met Plan Boom bij aan het planten van 1 miljoen bomen in Gelderland.

Thuis in het landschap!

Uit onderzoek van het Cultureel Plan Bureau blijkt dat het landschap veel betekent voor mensen. De 'sociaal-culturele identiteit' wordt dan aan gehaald. Ook veel kwetsbare diersoorten zijn afhankelijk van de kwaliteit van het landschap. Het zijn redenen voor veel mensen zich graag in te zetten voor 'hun' landschap. Verder is het fysiek inspannend en mentaal ontspannend om lekker bezig te zijn in de buitenlucht. En iedere keer dat je weer bezig

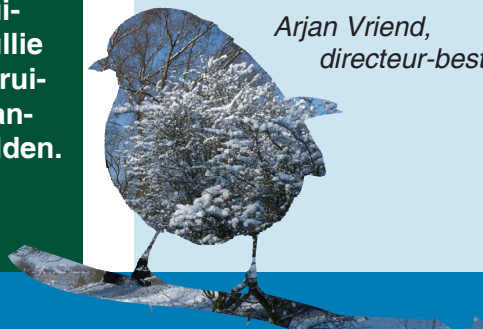

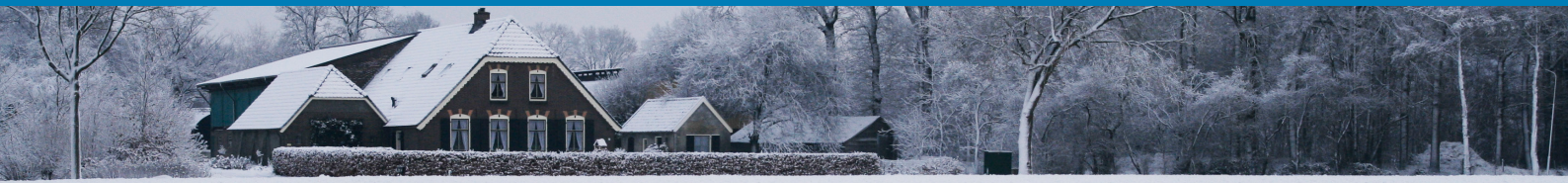
bent, verdiept en verbreedt de band met het landschap zich. Zo raak je gehecht aan het landschap en voel je je steeds meer thuis in het landschap. En vooral gedurende de wintermaanden zijn er veel mogelijkheden om dat als vrijwilliger of als grondeigenaar kracht bij te zetten.

Arjan Vriend,
directeur-bestuurder

Meer Bomen Nu

SLG ondersteunt de campagne Meer Bomen Nu: met hun (ver)plantmethode willen ze tienduizenden bomen en struiken verplanten in Gelderland in vijf maanden tijd. Doen jullie mee? Dat kan door zaailingen van inheemse bomen en struiken in te leveren, te helpen planten of om een dagje de handen uit de mouwen te steken, een oogstlocatie aan te melden. Kijk op www.meerbomen.nu.

Rossel Collectierassen horen thuis op Achterhoeks erf

Help mee Rossel Collectierassen terug te planten op het Achterhoekse erf! Deze oproep doen SLG en Kenniscentrum Nelles.

Hennie Rossel

Liefhebbers van oude fruitrassen uit de Achterhoek kunnen meedoen aan een actie voor de aanplant van Rossel Collectierassen. Dit zijn bijzondere fruitbomen genoemd naar de bekende pomoloog ofwel fruitdeskundige Hennie Rossel uit Vorden.

Meedoen kan als je minimaal tien fruitbomen wilt planten of als je een bestaande Rossel Collectieboomgaard wilt aanvullen met enkele bomen. Hennie Rossel en de kweker bekijken per deelnemer welk assorti-

ment het beste past op jouw locatie.

Vergeten fruitrassen

Rossel Collectierassen zijn vergeten fruitrassen die in Achterhoekse boomgaarden door Hennie zijn teruggevonden en door lokale kwekers opnieuw zijn gekweekt.

Het is bijzonder dat deze oude streekassen voor particulieren na lange tijd weer beschikbaar zijn.

Behoud Achterhoeks erfgoed

Met de aanplant van deze fruitbomen zorg je voor meer biodiversiteit op het erf en behoud je Achterhoeks erfgoed.

Doe mee!

Liefhebbers melden zich aan via de website van SLG: www.landschapsbeheergelderland.nl/rossel-collectierassen

Geelgors

De geelgors is een geelbruine akkervogel, die nu vooral in het oostelijk deel van het land broedt.

Halfopen landschappen, zoals licht beboste heide, bosranden en agrarisch gebied met heggen, houtwallen en grazige wegbermen vormen zijn leefomgeving. In de winter blijven geelgorzen in ons land en verzamelen ze

zich vaak in grote groepen met vinken op plekjes waar voedsel te vinden is, zoals stoppelakkers met graanresten. Geelgorzen zoeken op de grond naar voedsel, vooral zaden. Jongen op het nest worden gevoerd met insecten. Door het verdwijnen van kleine landschapselementen zoals heggen en houtwallen en het gebrek aan wintervoedsel is de soort op veel plekken achteruitgegaan. Ook akkervogels als de veldleeuwerik, de patrijs en de kneu hebben het daardoor moeilijk. Recent neemt de geelgors als broedvogel op bepaalde plekken weer toe.

Met het oprichten van Akkervogelwerkgroepen met vrijwilligers kunnen we de akkervogels een handje helpen. De vrijwilligers van een Akkervogelwerkgroep willen het leefgebied van akkervogels uitbreiden door aanplant van houtsingels en het inzaaien van kruidenrijke randen. Zo zijn we in de Bommelerwaard gestart met een enthousiaste groep vrijwilligers, die hiervoor geschikte locaties aandragen. Met deze concrete aanpak verbeteren we de leefomgeving van de geelgors en andere akkervogels in de zomer en winter. Ook starten we in West Betuwe en West Maas en Waal, zie onze [website](#) voor het laatste nieuws.

Natuurinclusieve landbouw: wat is dat?

SLG werkt steeds meer aan het onderwerp natuurinclusieve landbouw. We maken bijvoorbeeld bedrijfsnatuurplannen voor boeren en helpen agrariërs bij het uitvoeren van kleinschalig landschapswerk met een boerderijwerkgroep. Maar wat is natuurinclusieve landbouw eigenlijk?

Het begint met een gezonde bodem. Een landbouwbedrijf produceert voedsel binnen de grenzen van natuur, milieu en leefomgeving en heeft positieve effecten op de biodiversiteit en het klimaat. Een bedrijf noemen we natuurinclusief wanneer aan vier pijlers aandacht wordt besteed.

- De eerste pijler is biodiversiteit waar het landbouwbedrijf direct profijt van heeft. Dit zijn bijvoorbeeld de schimmels in de grond die organische stof afbreken en voeding beschikbaar maken voor de gewassen. Maar ook de regenwormen die zorgen voor een goede waterinfiltratie en nuttige insecten die helpen bij de plaagbeheersing en bestuiving.
- De aanwezigheid van landschapselementen op het bedrijf is de tweede pijler, die noemen we landschappelijke diversiteit.
- Is er voldoende afstemming met de omliggende natuur, zijn er verbindingzones met brongebieden in de omgeving. Dit is de derde pijler.
- Ten slotte: het bedrijf neemt maatregelen om specifieke soorten zoals weidevogels, de steenuil, veldleeuwerik of andere soorten van het boerenland te ondersteunen. Een voorbeeld hiervan is weidevogelbescherming.

Natuurinclusieve landbouw gaat dus niet alleen om biologische teeltmethoden, maar ook om het ondersteunen van soorten, landschapsbeheer, het sluiten van kringlopen en het verminderen van uitstoot van schadelijke stoffen. Meer weten? Doe de e-learning module op [Leer je groen](#). Of verdiep je met de [brochure van het Louis Bolk Instituut](#).

Jong en oud aan de slag tijdens Natuurwerkdag

Vrijdag 5 en zaterdag 6 november hadden 1.375 deelnemers een gezellige dag tijdens de 21e editie van de Natuurwerkdag. Samen werkten ze op 52 locaties.

Ze deden natuurklussen zoals snoeien en zagen in houtsingels, wilgen knotten, openhouden van de heide, bloembollen planten en insectenhotels maken.

Gedeputeerde van de provincie Gelderland Peter Drenth werkte mee

met de vrijwilligers van werkgroep Landschapsbeheer IVN Noord-Midden Achterhoek (zie ook groep in beeld): "Het is zwaar werk: aan de slag met snoeischaar, zaag en schep om ruimte te maken voor de heide. Respect voor de vrijwilligers die hier vele zaterdagen aan besteden." Op vrijdag was er extra aandacht voor de natuurwerkers van de toekomst. Speciaal voor leerlingen van basisscholen organiseerden vrijwilligersgroepen klussen om kinderen te laten ervaren hoe het is om buiten bezig te zijn in de natuur. In Gelderland hadden 220 leerlingen van 9 schoolklassen een onvergetelijke dag. Vrijwilligerswerk is onmisbaar voor het in stand houden van de leefomgeving van veel (bedreigde) planten en dieren. De hulp van vrijwilligers in het landschap is hard nodig en

het onderhoud van (knot)bomen, hagen, boomgaarden en houtwallen is steeds meer in vrijwilligershanden. Wil je ook vrijwilligerswerk doen? Kijk op de [overzichtskaart](#).

Veilig werken

SLG ondersteunt en faciliteert vrijwilligersgroepen. Eén van de faciliteiten is de uitleen van gereedschappen. Denk hierbij aan het uitleenen van ladders, zagen en snoeischaren.

Naast advies over de ARBO wetgeving en tips over veilig werken, kan je bij SLG ook persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's) lenen. Bij snoei- en zaagwerkzaamheden waarbij sprake is van vallend hout, is het dragen van een helm onder de bomen of struiken verplicht.

Helmenactie

Om te zorgen dat iedere vrijwilliger veilig aan het werk kan in het landschap, konden vrijwilligersgroepen bij ons nieuwe helmen aanvragen. We kregen reactie van 18 groepen die samen ruim 200 nieuwe helmen op kwamen halen in ons gereedschapsdepot.

Vaak doen vrijwilligers het snoei- en zaagwerk met de hand. Een aantal zelfstandige vrijwilligersgroepen werkt liever gemotoriseerd, omdat ze zo bijvoorbeeld meer wilgen kunnen knotten. Wij boden deze groepen, onder een aantal voorwaarden, een elektrische kettingzaag en een bosmaaier in bruikleen aan. Zo behalen we samen nog meer landschapswinst!

Meer weten over veilig werken in het landschap? Ga naar onze [website](#).

IVN Noord-Midden Achterhoek

De werkgroep Landschapsbeheer van IVN Noord-Midden Achterhoek is in de jaren 90 begonnen op de heide. Staatsbosbeheer vroeg of ze mee konden helpen met het verwijderen van opslag van jonge dennen en berken op landgoed Beekvliet. Sindsdien is het traditie om het werkseizoen in oktober te starten met boompjes verwijderen op de hei.

De taken van de werkgroep zijn verdeeld over 3 mensen. Eén van hen is Bart Klootwijk, hij doet de coördinatie van de werkzaamheden en heeft het contact met de grondeigenaren:

Wilgen knotten

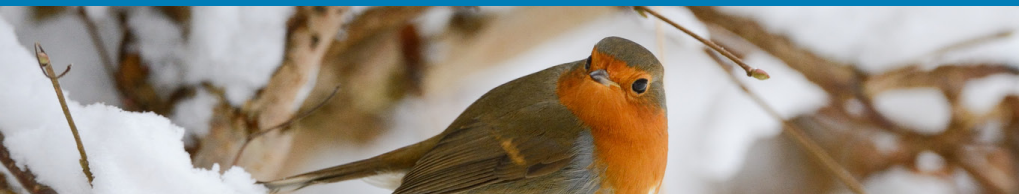
“De groep bestaat uit ruim 20 vrijwilligers, ze werken in het winterseizoen iedere 2 weken op zaterdag. De hoofdactiviteit is het wilgen knotten in een uitgestrekt gebied in het noordelijke deel van de Achterhoek. Naast het wilgen knotten en werken op de heide, is er een klein groepje vrijwilligers, dat op de woensdagen hoogstamfruit snoeit. Zij hebben de training hoogstamfruit snoeien gevolgd bij SLG.

Werken met de hand

De groep geeft de voorkeur aan het werken met de hand. Dat is tijdrovend, maar de groep zitten niet te wachten op de herrie van een motorkettingzaag. Volgens Bart gaat het om de gezelligheid: “Terwijl je aan het boompjes trekken of aan het sjouwen bent, heb je tijd voor een praatje. Je ontmoet mensen uit alle lagen van de beroepsbevolking, van directeur tot GGZ- medewerker tot pensionado. We wonen in een prachtige omgeving, maar eigenaren zijn zich vaak niet bewust van het werk aan knotwilgen of boomgaarden. Wij willen als vrijwilligersgroep een steentje bijdragen, zodat het landschap behouden kan blijven.”

Omroep Gelderland bezocht de werkgroep tijdens de Natuurwerkdag, bekijk het [filmpje op onze website](#).

Beplantingsacties van Buren tot Barneveld

Het is gelukt! Inwoners van de gemeente Buren gaven gehoor aan de wens om samen 625 hoogstamfruitbomen met typisch Betuwse rassen te planten in boomgaarden, op het erf en op schoolpleinen.

Alle Burense basisscholen ontvingen een fruitboom. Hiermee vieren zij het jubileum 'Buren 625 jaar stad'. Hoogstamboomgaarden horen bij deze streek. Met de aanplant van typische Betuwse fruitrassen dragen inwoners bij aan een karakteristiek en biodivers Betuws landschap.

Ook in andere Gelderse gemeenten vonden beplantingsacties plaats. Zo plantten bewoners van buitengebieden uit Apeldoorn, Barneveld, Putten, Voorst, Heumen, Lingewaard, West Betuwe, West Maas en Waal en

Zaltbommel dit najaar inheemse bomen en struiken. Ook plaatsen ze nestkasten voor erfvoegels, vlinders en egels. Onze adviseurs maakten een beplantingsplan passend in het landschapstype en met aandacht voor biodiversiteit.

Kijk op onze website voor info-bladen en [instructiefilms over aanleg en beheer](#).

Op de bres voor wilde bomen en struiken

Minder dan 3% van alle bomen en struiken in ons land zijn van autochtone herkomst. Dat wil zeggen dat ze na de laatste ijstijd, toen Nederland een toendra was, op eigen kracht een plek hebben verworven in ons landschap.

Er zijn nog een aantal plekken in Gelderland waar deze bomen en struiken nooit zijn verdwenen. We noemen dat onze bronpopulaties. Ze staan vermeld in de *Atlas van het landschappelijk groen erfgoed van Nederland*. We spreken grondeigenaren erop aan deze bronpopulaties goed te beschermen en te onderhouden. We willen voorkomen dat wilde bomen en struiken uitsterven, want dan raken we deze genenbronnen voorgoed kwijt.

Klimaatverandering

Ook proberen wij bij beplantingsacties zoveel mogelijk terug te vallen op nakomelingen uit deze bronpopulaties. Wilde bomen en struiken zijn goed bestand tegen klimaatverandering en de biodiversiteit is ermee gebaat.

Landschapskalender

17 december 2021

[Uitdeeldag Vogelbosjes Veluwe](#)

18 december 2021

[Uitdeeldag Buren 625 jaar stad](#)

27 januari 2022

[Levend Landschap Wichmond](#)

21 januari en 11 februari 2022

[Uitdeeldagen Vogelbosjes Achterhoek en Rivierengebied](#)

28 januari 2022

[Opening Laaksepad KIDS](#)

28, 29 en 30 januari 2022

[Nationale Tuinvogeltelling](#)

16 februari 2022

[Hoogstambrigade Oude IJsselstreek](#)

11 en 12 maart 2022

[NLdoet](#)

5 november 2022

[Natuurwerkdag](#)

Deze agenda is onder voorbehoud vanwege de coronamaatregelen.

Houd onze website in de gaten voor actuele informatie.

Volg ons ook via Twitter:

[@SLGelderland](#) of via Facebook:

[@landschapsbeheergelderland](#)

Ik vind het mooi dat we kinderen leren dat je iets voor de natuur kunt betekenen

Kim Meerema-Schreurs, basisschool IKC Hei & Bos

Kinderen van basisschool IKC Hei & Bos in Hoenderloo werkten tijdens de Natuurwerkdag onder begeleiding van vrijwilligers van het Plaggenstekerspad op de heide. Kim Meerema-Schreurs is directeur en vertelt over de dag en het belang van natuuronderwijs:

“Ruim twintig leerlingen uit groep 5, 6 en 7 liepen door het dorp richting de heide, een route van 3,5 km. Daar werden ze opgewacht door de boswachter. De kinderen werkten vol enthousiasme. Ze knipten de Amerikaanse vogelkers met grote takkenscharen en sleepten de takken op een bult. Na een beker warme chocomel keerden de kinderen met rode wangen en tevreden gezichten terug naar school.”

Leerling Mae: “We verwijderen de Amerikaanse vogelkers, want ze groeien zo snel dat de heide geen plek meer heeft. Ik vind het erg leuk dat we daar bij kunnen helpen!”

Directeur Kim vervolgt: “De pijler van onze school is natuuronderwijs. We geven de kinderen op school les over oorspronkelijke beplanting en over exoten, zoals de Amerikaanse vogelkers, die de heide verdringt. Eén middag in de week krijgen ze buiten les. Alle kinderen vinden het fijn om veel te bewegen en buiten te zijn. Dat willen we zolang mogelijk vasthouden. Met ons onderwijs willen we nog een laag dieper gaan. Ik vind het mooi dat we kinderen leren dat je iets voor een ander of voor de natuur kunt betekenen.”

Deze werkdag is onderdeel van het project ‘Met je school de boom in’: vrijwilligers begeleiden schoolklassen tijdens werkzaamheden in het landschap.

Website en Facebook Klompenpaden

Buiten zijn in de natuur doet een mens goed. Wandelen van Klompenpaden is een fijne manier om buiten actief te zijn. Waar kan ik deze winter mooi wandelen? Hoe lang is het pad? Wat vinden andere wandelaars?

Op de website van Klompenpaden vind je informatie over de route en er is een actief gastenboek. Op Klompenpaden Facebook lees je leuke en inspirerende reacties, zie je mooie foto's van het landschap, boerderijen en reportages van andere klompenpadwandelaars. Inmiddels zijn er al 13.496 vrienden en het aantal volgers groeit nog steeds. Ook krijg je een kijkje achter de schermen van vrijwilligerswerk en lees je als eerste over nieuwe Klompenpaden. Dus klompen aan, rugzak op en volg ons op Facebook!

Meer informatie

Facebook @Klompenpaden

Website: www.klompenpaden.nl

Klompenpaden app: gratis te downloaden via de app store op je telefoon.

Colofon

Uitgave van:

Stichting Landschapsbeheer Gelderland

Tel. 026 3537444

info@landschapsbeheergelderland.nl

www.landschapsbeheergelderland.nl

Twitter: @SLGelderland

Facebook: @landschapsbeheergelderland

Wij zijn een erkend goed doel, steun ons

Beeldmateriaal: Han Bouwmeester, Shutterstock, Louis Bolk Instituut, David van Haren en SLG

